

Badalik Bertalan püspöki jogköreinek megvonása és internálása ^[1]

„Hejceről 1957. augusztus 16-án 8 órakor indultunk vissza Budapestre. Az egész akció során semmiféle rendellenesség nem mutatkozott, azt a megbeszélés alapján hajtottuk végre. Megállapítható, hogy Badalik Bertalan a vátrnál komolyabban és meggondoltabban viselkedett, nem mutatott túlzott idegességet, és az egész magatartásából az a következtetés vonható le, hogy mártírnak tekinti magát, belenyugodott azon intézkedésbe, amelyet az állam személye iránt foganatosított.”

Bevezetés

Badalik Sándor Hódmezővásárhelyen született 1890. december 10-én. 1908-ban lépett be a domonkosok rendjébe, itt kapta a Bertalan rendi nevének. 1914-ben szentelték pappá Grazban. A magyar domonkos rendtartomány tartományfőnöke 1938-1942 között, majd újraválasztásával 1942-től 1946-ig. Az *Actio Catholica* országos alelnöke. 1946-tól a budapesti domonkos rendház perjele. *XII. Pius* pápa 1949. július 28-án nevezte ki veszprémi püspökké. Tisztségét 1957-ig látta el, ekkor a Belügyminisztérium II/5-c alosztálya - a belső reakció ellen felállított részleg volt a Belügyminisztérium keretein belül - kényszerlakhelyül *Hejcé*t jelölte ki számára.

Badalik Bertalan domonkos szerzetes a 20. század első felének egyik legkiválóbb magyar hitszónoka, prédikátora volt. Rendtársával *Böle Kornéllal* kétszer jártak missziós körúton Amerikában az 1920-as évek végén, és a '30-as évek elején. Jelentős szerepet vállalt Szombathely, majd Budapest domonkos plébániájának megerősítésében, a hitélet fellendítésében, a *Credo* mozgalom és az *Actio Catholica* működtetésében, hitbuzgalmi folyóiratok szerkesztésében, megjelentetésében. 1946-tól, miután a tartományfőnöki tisztséget többet nem tölthette be - mivel kétszer lehetett valaki a Tartomány legfőbb vezetője - a rend budapesti működésében és az országos közéletben vállalt jelentős szerepet. *Mindszenty József* bíboros, esztergomi érseknek egy ideig politikai tanácsadója, bizalmasa volt, ami egy véleménykülönbség miatt megszakadt. A Barankovics István vezette Néppárt és a Mindszenty József által megálmodott katolikus párt kialakítása, létrejötte között jelentős véleménykülönbség volt. Badalik Bertalan a Primás megbízásából többször tárgyalt Barankovicsal és a párt küldötteivel, azonban Badalik Mindszenty elképzelését nem tudta és nem akarta közvetíteni Barankovics irányába. Mivel a megállapodás és a közös párt lehetősége elmaradt, Mindszenty József és Badalik Bertalan kapcsolata elhidegült. Azonban Badalik Bertalan számos kérdésben, hitéleti tevékenységben állt Mindszenty József mellett.

1949. augusztus 24-ei püspökké szentelése, majd 1949. augusztus 30-ai veszprémi székfoglalása után hozzáállott egyházmegyéje feltérképezéséhez, végiglátogatásához. Természetesen rögtön a napi politikai események körforgásában találta magát, hiszen domonkos szerzetesként érintették az 1950. nyarán bekövetkezett rendfelfoszlatások. A tárgyalásokban egy ideig résztvevőként igyekezett minél jobb helyzetet kiharcolni a szerzeteseknek, ami nem sikerülhetett neki. Ezt követően számos szerzetest vett egyházmegyei keretbe, és helyezte el őket különböző plébániákon lelkesítő beosztásban.

1950-ben nyitották meg hivatalosan Badalik Bertalan operatív dossziéját az Államvédelmi Hatóság II/2-b alosztály emberei. A dosszié megnyitását *Ipper Pál* államvédelmi nyomozó hadnagy, a későbbi televíziós műsorvezető és rádió tudósító javasolta. A döntést Harmath Frigyes államvédelmi nyomozó hadnagy alosztályvezető és *Szöllősi György* államvédelmi alezredes osztályvezető hagyta jóvá. Badalik Bertalanról azonban nem 1950-ben kezdtek meg az információk gyűjtését, hanem operatív személyi dossziéja - Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára O-12547/1 - szerint már 1945-től kezdődően gyűjtötték a belügy és az Államvédelmi Hatóság munkatársai az információkat, egészen 1965-ben bekövetkezett haláláig. Az operatív dossziék hét kötetet tesznek ki, amelyekből számos információt, környezettanulmányt, jelentést, ügynöki jelentést ismerhetünk meg.

Badalik Bertalan a püspöki karban is aktív tevékenységet fejtett ki, *Czapik Gyulával* számos kérdésben ellentétes álláspontra helyezkedve. Ebben az időben már Mindszenty József és *Grósz József* börtönbüntetéseiket töltötték, így a Magyar Katolikus Püspöki Kar vezetése az egri érsek Czapik Gyula kezébe került. Czapik Gyula elég jó kapcsolatot tartott fenn Rákosi Mátyással, számos kérdésben meg tudtak egyezni. Badalik Bertalan és Czapik Gyula ellentéte jelzi azt is, hogy sokszor Badalik keményebb, konfrontatívabb magatartást tanúsított, így számos alkalommal került összetűzésbe az állami szervekkel. A hatóságok 1952-ben - mintegy Badalik megregulázásaként - bezárták a veszprémi szemináriumot, ami ellen hiába tiltakozott. Számos alkalommal próbált vele az AEH elnöke, munkatársai, vagy a Veszprém megyei egyházügyi előadó tárgyalni, meggyőzni őt, ám a legtöbb kérdésben (például a békepapok ügyében) hajthatatlan maradt. Az 1956-os forradalom eseményei alatt kifejtett tevékenysége - még októberben elsőként mozdította el helyükről a békepapokat -, és egy állítólagos Vatikánnak küldött tájékoztató volt az, ami tíz hónappal a forradalom vére fojtása után odáig vitte a Kádár féle pártvezetést, hogy *Horváth Jánosnak*, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökének javaslatára hihetetlen gyorsan elrendelte Badalik Bertalan házi őrzését. A püspök érdekes helyzetbe került, mert ki kellett neveznie utódját. Harmadik kísérletre a jelen lévő belügyi személyek is elfogadták *Klempa Sándor* helynöki kinevezését, aki „László” fedőnevű ügynökként számos jelentést írt Badaliról, és ugyan szabadkozott a kinevezés miatt, de előtte már az Állami Egyházügyi Hivatallal és a Belügyminisztériummal egyeztetett jövőbeni szerepéről. Az már csak a sors pikantériája, hogy Klempa Sándort ezek ellenére csak nagyon nehezen és körülményesen nevezték ki püspökké. 1957-től 1972-ig ugyanis apostoli kormányzóként vezette a veszprémi egyházmegyét, és csak 1972. február 26-án nevezték ki básti címzetes püspökké. Püspökké szentelése után lemondott az egyházmegye kormányzásáról, megtartva a zalaszentgróti plébánia vezetését. 1985-ben Grazban hunyt el.

Badalik Bertalan 1957. augusztus 15-től a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Hejcéen az egyházi jellegű Szociális Otthonban élt egészen 1964 októberéig, amikor egészségi állapotára tekintettel, hosszas levelezés és huzavona után Budapestre költözhetett a Kékgolyó u. 15/C. ház II. emeleti lakásába, ahol szívgyengeségben 1965. október 10-én elhunyt. Földi maradványait - mivel a hatóságok nem engedélyezték veszprémi temetését - szülővárosában Hódmezővásárhelyen október 15-én helyezték nyugalomra. A gyászbeszédet *Sebestyén József* veszprémi kanonok, apostoli kormányzó általános helynök mondta, a temetési szertartást *Szabó Imre* püspök, esztergomi helynök végezte. Az egyházmegye vezetője, kormányzója, Badalik Bertalan utóda nem vett részt a temetésen, nem ő búcsúztatta el.

***

A közölt források azt a folyamatot mutatják be, amely a belügyi javaslatról a püspök internálásának a végrehajtásáig tartott. Ez a döntési mechanizmus lényegében az egész Kádár rendszer idején hasonlóan működött. Az illetékes állami szerv vezetője, adott esetben az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke terjesztette elő az ügyet az MSZMP Politikai Bizottságának, amely a lényegi döntést hozta. Ezt követően a „formális demokrácia” alkalmazásával Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának kellett határozni.

Néhány szöveg a dokumentumokról a megjelenés sorrendjében:

1. Az MSZMP Politikai Bizottsága 1957. augusztus 13-i ülésére az Állami Egyházügyi Hivatal elnökének - Horváth Jánosnak - az 1957. augusztus 3-án kelt javaslata került. Az AEH TUK iratanyagában egy 1957. július 30-i javaslat szerepel, ami szinte mindenben megegyezik, az augusztus 3-ai végleges változattal. A Magyar Katolikus Egyház 1956 utáni helyzetének érdekes dokumentuma, összefoglalója ez az anyag, ami a későbbi döntések, események kiindulási alapja lehetett. A dokumentum a békepapokkal, a Püspöki Karral kapcsolatos viszonyhoz, egyházi kinevezésekhez ad útmutatást.

2. Az Állami Egyházügyi Hivatal, mint az MSZMP PB elé tárt javaslat kidolgozója, az 1957. augusztus 13-ai PB ülés értelmében tájékoztatta Dobi Istvánt, az Elnöki Tanács elnökét, hogy fogadtassa el az előterjesztést, de nem a szokott úton, hanem röpszavazással, mivel a határozatot másnap, augusztus 15-én végre akarják hajtani. Horváth János előterjesztésében leírja azokat a Badalik Bertalannal szemben felmerült problémákat, amelyek miatt szükséges működési engedélyeknek a megvonása.

3. A Belügyminisztérium által 1957. augusztus 14-én keletkeztetett internálási javaslatból nem derül ki, hogy kinek szánták.

4. Dobi István tájékoztatja az Elnöki Tanács tagjait, hogy a tervezett határozat miért sürgős. Levélben tájékoztatja Horváth Jánost, az AEH elnökét a döntésről, és még ezen a napon sor kerül a határozat végrehajtására.

5.) Horváth János értesítése Badalik Bertalan részére és Klempa Sándor kinevezése. Érdekes, hogy a fellelhető iratanyag szerint a Belügyminisztérium nem kapott jelentést a váltásról, valószínű, hogy írásos utasítás nélkül, szóbeli felszólításra hajtották végre a határozatot.

6.) Belügyminisztérium II/5-c alosztályának jelentése Badalik Bertalan veszprémi püspök Hejccére szállításáról. A dokumentum leírja, hogy milyen körülmények között kellett Badaliknak elhagynia Veszprémet, milyen a helyzet Hejccén, kik „fogadták” a püspököt.

7.) Az utolsó dokumentum Badalik Bertalan házi őrizetbe helyezése után majdnem két hónappal keletkezett, amelyben Moravetz Lajos egyháziügyi főelőadó leírta, milyen kép alakult ki Badalik Bertalan eltávolítása után, és milyen fogadtatásban részesült Klempa Sándor.

Források

Az MSZMP Politikai Bizottságának augusztus 13-ai ülése a katolikus egyházban kialakult helyzetről

EGYHÁZÜGYI HIVATAL

Szigorúan titkos!
0036/1957/EIn.
Készült: 4 példányban.

Tájékoztató jelentés a katolikus egyházban kialakult jelenlegi helyzetről

Az ellenforradalom után kialakult ellenséges helyzetet a katolikus püspöki karral általánosságban és a konkrét kérdéseket illetően is - egy kivételével - rendeztük. Egy kérdés, azaz két békepap visszahelyezése volt folyamatban, ezt a püspöki kar felterjesztette a Vatikánba rendezés végett. A Vatikán július elején elutasította. Ennek következtében mi is kitettünk állásból kb. 20 reakciós papot és egy püspöki helynöknek - nevezetesen Rojkovics görög katolikus helynöknek megvontuk a működési engedélyét.

Július 16-i kelettel a Vatikánból 3 újabb dekrétum és rendelkezés érkezett, ami igen durva beavatkozás és tűrhetetlen állapotot jelent.

A három rendelkezés lényege:

1.) A három parlamenti katolikus pap képviselő azonnal mondjon le képviselői mandátumáról. (Beresztóczy Miklós, Horváth Richárd, Máté János)

2.) Horváth Richárd Budapesten nem lehet plébános, azonnal el kell távolítani.

3.) Magyarországon katolikus pap és püspök semmilyen politikai és társadalmi tevékenységet nem fejthet ki. Az „Opus Pacis”-ban sem és a békemozgalomban sem vehetnek részt. A Vatikán azonnal jelentést kér és magyarázatot az eddigi tevékenységéről.

Mind a három rendelkezés azzal fejeződik be, hogy amennyiben ezeket nem hajtják végre, úgy „ipso facto”, azaz automatikusan a „különleges kiközösítés” alá esnek. Mind a három rendelkezés a pápa rendelete.

Ennek a vatikáni akciónak a külpolitikai háttere minden bizonnyal része a nemzetközi reakció, az imperializmus támadásának a szocialista tábor és benne hazánk ellen. A szeptemberi ENSZ közgyűlésen az ún. ötös bizottság jelentését Magyarországról napirendre akarják tűzni. A Vatikán ezt úgy kívánja segíteni, hogy addig kiéleződjék az állam és a katolikus egyház között a helyzet, hogy harc legyen. Ez alkalmas lesz nekik arra, hogy rámutassanak: „Íme Magyarországon üldözik az egyházat, a vallást.” Ugyancsak ősszel lesz Nyugat-Németországban a választás. (Ismeretes, hogy [Konrad] Adenauer a katolikus párt vezére és erős katolikus tömb van.) Itt is fel akarják használni a választási agitációban, hogy a kommunisták üldözik az egyházat, a vallást.

Május második fele óta a Vatikán részéről hasonló nyomás van Lengyelországra, az NDK-ra és Csehszlovákiára.

A belpolitikai háttere minden bizonnyal az, hogy a Vatikán megszokta az állam és az egyház között kialakult jó viszonyt és azt, hogy a püspöki kar és a katolikus egyház néhány kérdésben támogatta a kormányt és elítélte az ellenforradalmat.

Ez a pápa intézkedéseinek kül- és belpolitikai háttere. Mindezek ellenére azt javasoljuk, hogy ebben a helyzetben igen keményen és határozottan kell visszaütni, mert a jelenlegi helyzetben igen jó erkölcsi alapról és pozícióból tudunk fellépni. Abban az esetben, ha tétozunk, a Vatikán újabb intézkedéseket fog tenni, és később már nehezebb helyzetből és rosszabb pozícióból tudunk csak fellépni. *Ezeket figyelembe véve, a mi fellépésünk jellege védekezés legyen az imperialisták és ügynökeik, a nemzetközi és hazai reakció támadásával szemben. Az intézkedéseket azért tesszük, mert rákényszerített a reakció.*

Az Egyháziügyi Hivatal a következő konkrét intézkedéseket kívánja tenni.

1.) Az egész katolikus püspöki kart felhívni az Egyháziügyi Hivatalba július 31-re. (Ekkor még nem ismerik a pápai rendeleteket.) Igen határozottan közölni, hogy a hét békepap visszahelyezéséhez ragaszkodunk, és nem tűrjük a vatikáni beavatkozást. Főleg a legreakciósabb püspököket nyomni. Megosztani a püspöki kart.

2.) Amikor a püspöki kar közli (kb. augusztus 3-5. között) az újabb három vatikáni rendeletet, akkor kikötni, hogy nem hozhatják nyilvánosságra, és nem hajthatják végre. Erélyesen tiltakozni az ilyen durva és brutális beavatkozás ellen. (A püspökök minden bizonnyal alávetik magukat a pápának, azaz ragaszkodnak a végrehajtáshoz.)

3.) Sajtóban, rádióban leleplezni a Vatikán beavatkozását és kimutatni, hogy politikai nyomást akar gyakorolni. Ehhez jó erkölcsi és politikai alapunk van. A cikkeket az Egyháziügyi Hivatal lássa megjelenés előtt.

4.) A miniszteri biztosok minden püspökségen egész nap az épületben tartózkodjanak. Ellenőrizték részletesen az egyházmegye kormányzását.

5.) Püspökkari konferenciát csak az Egyháziügyi Hivatal engedélyével lehet tartani az előre bemutatott és jóváhagyott napirenddel.

6.) A Minisztertanács hozzon olyan határozatot, hogy a további intézkedésig minden katolikus egyházi állás betöltéséhez és elmozdításához az Egyháziügyi Hivatal hozzájárulása szükséges.

7.) Badalik Bertalan veszprémi püspök jogkörét és működési engedélyét az Elnöki Tanács vonja meg. Badalik püspök költözzék el Veszprémből. (Az egyházmegye vezetését Klempa Sándor irodaigazgató végezze, mint káptalani helynök.)

8.) Kb. 40-50 papot, akik a legreakciósabbak és a püspökök legjobb támaszai, barátai, a Belügyminisztérium vegyen közbiztonsági őrizetbe.

9.) A legmegbízhatóbb és határozottan mellettünk álló békepapokat, kb. 10-15-öt, augusztus 3-án tájékoztassuk a kialakuló helyzetről és biztosítsuk őket az állami védelemről.

10.) Azokat a békepapokat, akiket a Vatikán ebben a harcban kiközösít, támogassuk. Azokat a templomokat adjuk nekik, ahol most vannak és anyagilag az államsegélyek terhére támogassuk őket. Működjenek tovább, mint papok. Ez felidéri az egyházszakadás veszélyét.

Ezeket az intézkedéseket úgy kell végrehajtani, hogy azok a püspökök, akik velünk egyetértenek, de nem léphetnek fel a pápával szemben, érezzék, hogy nem őket sújtjuk és nyomjuk, hogy reájuk számítnak és irántuk bizalommal vagyunk.

Budapest, 1957. augusztus 3-án

Horváth János s. k.
az Egyháziügyi Hivatal vezetője

***

A PB ülés határozati jegyzőkönyve

5./ Tájékoztató jelentés a katolikus egyházban kialakult jelenlegi helyzetről.

Előadó: Horváth János elvtárs

Hozzászóló: Kádár János elvtárs.

A Politikai Bizottság a jelentést és a javaslatokat tudomásul veszi és főbb vonalaiban helyesli. Támogatni kell, hogy Grösz és a püspöki kar megírja és eljuttassa a pápának tiltakozását. Badalik Bertalan veszprémi püspök működését meg kell vonni, arra való hivatkozással, hogy demokrácia ellenes tevékenységéért több ízben figyelmeztetésben részesült. Biztosítani kell a mellettünk álló békepapokat az állam támogatásáról.

***

A PB ülés szószserinti jegyzőkönyve

5. Tájékoztató jelentés a katolikus egyházban kialakult jelenlegi helyzetről

Horváth János elvtárs:

A megbeszélések arra az eredményre vezettek, hogy végeredményben, ha az Egyháziügyi Hivatal nem engedélyezi a Vatikántól érkezett levél felolvasását, ők sem fogják kihirdetni. De minden körülmények között a Vatikánból újabb intézkedések fognak jönni, ami gyakorlatilag azt fogja jelenteni, hogy egymás után fogják

kiközösíteni a békepapokat. E pillanatban úgy áll a helyzet a megbeszélés értelmében, hogy valamennyi püspök, egyedül a budapesti Endrei püspök kivételével, a békepapokat állásba helyezték, címeiket adományozták nekik, bár nem olyan magasat, ami a határozatunkban állt. Egyedül a budapesti püspök vonakodik. Úgy néz ki, hogy csak részben akarja végrehajtani azt, amiben megállapodtunk. Mi nem akarunk engedni, s ezért ő lemondással fenyegetőzik, járuljunk hozzá azzal, hogy egyúttal minden státuszáról lemond; tehát nem bérálhat stb. Ezzel szeretném tulajdonképpen kiegészíteni az előterjesztést.

Minden körülmények között egészen biztosra vehető, hogy a Vatikán úgy határoz, hogy Horváth, Beresztóczy és Máté amennyiben nem mondanak le képviselői mandátumukról július, legkésőbb augusztus hónapban, akkor automatikusan ki lesznek közösítve az egyházból. A Grósz arra vállalkozik, hogy e hónap végén, de legkésőbb szeptemberben küld egy levelet a Vatikánba, amelyben vázolja majd az egyház és az állam viszonyát, hogy a kormány nem ellenezte a vallásszabadságot, sőt a hitoktatást is rendezte és megállapítja - amit az egész püspöki kar aláír -, hogy a Vatikán rendelkezései zavarják ezt a viszonyt. Ebben megállapodtunk Grósszal, azonban úgy néz ki, ha újabb vatikáni intézkedés fog bekövetkezni, elállnak ennek a felterjesztésnek az elkészítésétől.

Úgy ítélem meg a helyzetet, hogy ha a püspöki kar meg fogja látni, hogy a kormány erőteljesen lép fel, akkor ők is határozottan tudnak fellépni a különböző kérdésekben, de ha mi várunk, akkor ez nem jó hatással lesz. Úgy gondoljuk, hogy olyan mértékben hajtánánk végre a megfelelő intézkedéseket, amilyen mértékben megkívánja a helyzet.

Feltétlenül indokoltnak tartjuk Badalik Bertalan veszprémi püspök jogkörének megvonását. Évek óta nehezíti a helyzetet Badalik, és bár konkrét adatok nincsenek ezzel kapcsolatban, de úgy néz ki, hogy ő küldött ki a Vatikánnak olyan információkat, hogy mi van itt és hogy ezeket az intézkedéseket tegyék. Ez kítűnik a különböző kérdések fogalmazásából, amit, csak abban az esetben lehet így megírni, ha ismerik pontosan az itteni belső dolgokat.

Kádár János elvtárs:

A három békepap mire van elszánva?

Horváth János elvtárs:

Vállalják a kiközösítést. Mi nekik adjuk a templomokat, továbbra is misézhetnek és megadjuk a megfelelő védelmet.

Kádár János elvtárs:

A dolog az úgy áll, hogy itt kapkodás van. A püspököket magukat is felbőszíti. Tavasszal a pápa beleegyezett. Ha ki lehetne szorítani a Grósz-féle feljegyzést, az nagyon nagy dolog volna. Ha ehhez erőszakoskodás kell, meg kell csinálni.

Horváth János elvtárs:

Ha látják, hogy mi határozottan fellépünk, ez erősíti őket.

Kádár János elvtárs:

Fogadjuk el elvileg a dolgot és vigyük ki a szükség szerint, de egyelőre publikálás nélkül. Ha sikerül elérni, hogy a felterjesztést megcsinálják, akkor már kedvezőbb a helyzet. Ha utána a pápa újra jön, akkor kezünkben van a Grószék felterjesztése.

A Badalik dolgára a püspöki kar hogyan fog reagálni?

Horváth János elvtárs:

Kötelességszerűen tiltakozni fognak, de ezt nem kell komolyan venni.

Kádár János elvtárs:

Akkor csináljuk meg.

MOL M-KS-288. f. 5. cs. 39. ő. e. (Magyar Országos Levéltár - MSZMP Központi Szervei - Politikai Bizottság - 39. őrzési egység - 1957.)

Az Állami Egyházügyi Hivatal elnökének előterjesztése az Elnöki Tanácshoz Badalik Bertalan püspöki jogkörének megvonásáról

ÁLLAMI EGYHÁZÜGYI HIVATAL
ELNÖK

Szigorúan titkos!
0039/1957/Eln.
26 drb. melléklet.

Dobi István elvtársnak
az Elnöki Tanács elnökének
Budapest

Kedves Dobi Elvtárs!

Telefonbeszélgetésünk értelmében mellékelten küldöm az Elnöki Tanácshoz az előterjesztést Badalik Bertalan veszprémi püspökre vonatkozólag. Tegnap a Politikai Bizottság elhatározta, hogy azonnali hatállyal vonják meg Badalik Bertalan püspöki jogkörét.

Kérem a mellékelt előterjesztésnek röpszavazás útján való elfogadását. A holnapi napon kellene végrehajtani a határozatot.

Budapest, 1957. augusztus 14.

Elvtársi üdvözlettel
[Horváth János]

***

MŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTERIUM
Budapest, V., Szalay u. 10.

Szigorúan titkos!
0039/1957/Eln.
Készült: 25 példányban.
Előadó: Horváth János.

*Előterjesztés
a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsához
Badalik Bertalan Veszprém-egyházmegyei róm. kat. püspök püspöki hatáskörben való működési engedélyének megvonásáról.*

I.

Az 1957. évi 22. számú tvr. 1.§. /2/ bekezdésében foglaltak alapján, tekintettel arra, hogy Badalik Bertalan Veszprém-egyházmegyei róm[ai] kat[olikus] püspök tevékenységével és magatartásával az állam és a róm[ai] kat[olikus] egyház közötti viszony békés rendezésének előzetes és többszöri figyelmeztetések ellenére is a Katolikus Püspöki Karon belül a legfőbb akadályozója, szükséges, hogy az Elnöki Tanács nevezettől a püspöki hatáskörben és jogkörben való működési hozzájárulást megvonja.

II.

Badalik Bertalan róm[ai] kat[olikus] püspök magatartása már évek óta komoly kifogás alá esik állami szempontból. A Katolikus Püspöki Karon belül mindenkor a legszélsőségesebb reakciós álláspontot foglalta el, mind egyházpolitikai, mind hitéleti kérdésekben és ilyen álláspontok elfogadására presszionálta püspöktársait is, ami annál inkább is sikerrel járt, mert a Vatikánnal való illegális kapcsolatai a püspöki kar előtt is ismertek voltak.

1956. október előtt a miniszterelnök, Az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke több ízben foglalkozott Badalik Bertalan püspökkel, határozottan figyelmeztetve őt helytelen, tarthatatlan magatartására.

Az ellenforradalom alatt és közvetlen utána Badalik Bertalan püspök azonnal megindította támadásait a haladó papok ellen, elmozdította őket beosztásaikból és helyükbe a legreakciósabb, többnyire börtönviselt egyházi személyeket állított. A püspöki karon belül még határozottabban ellene volt minden olyan megnyilvánulásnak, amely az ellenforradalom által megromlott viszonyt az állam és a katolikus egyház között konszolidálni látszott.

Az elmúlt év októbere óta a Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatalának vezetői sok esetben foglalkoztak Badalik püspökkel, megkísérelve őt jobb belátásra vagy legalább is politikai passzivitásra bírni. Ez eredménytelen volt, sőt Badalik püspök jelenleg is arra törekszik, hogy a Katolikus Püspöki Kart egyre inkább a saját erkölcsi és politikai befolyása alá vonja. Ennek érdekében jelenleg is felhasználja a Vatikánnal fenntartott illegális kapcsolatait.

III.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1951. évi 20. sz. tvr. 1.§./1/ bekezdése alapján Badalik Bertalan veszprémi róm[ai] kat[olikus] püspöknek püspöki jogköre gyakorlásához adott hozzájárulást a Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1957. évi 22. sz. tvr. 1.§./2/ bekezdése alapján visszavonja.

IV.

Kérem a fenti határozat elfogadását.

A határozatnak a művelődésügyi miniszterrel és az Egyházügyi Hivatal elnökével való közlését kérem. Az Elnöki Tanács bízta meg az Egyházügyi Hivatal vezetőjét, hogy a határozat III. pontját Grósz József kalocsai érsekkel és Badalik Bertalan püspökkel közölje.

Budapest, 1957. augusztus 14.

Horváth János s. k.
Művelődésügyi Minisztérium
Egyházügyi Hivatalának
elnöke

A kiadmány hitelül:
[Varga Ilona]

MOL XIX-A-21-d-0039/957 (1. d.) (Magyar Országos Levéltár - Állami Egyházügyi Hivatal - Titkosan Ügykezelt Iratok)

MOL XVIII-2-a-92/1957. (77. d.) (Magyar Országos Levéltár - Népköztársaság Elnöki Tanácsa - Általános Iratok)

A Belügyminisztérium javaslata Badalik Bertalan házi őrizetbe helyezéséről

Javaslat,
Budapest, 1957. augusztus 14.

Badalik Bertalan veszprémi püspök (1890. Hódmezővásárhely, Farkas Julianna) Veszprém, püspökvári lakos, magyar állampolgárságú személlyel kapcsolatban javaslom, hogy Veszprém területéről tiltsuk ki és állandó tartózkodási helyül a Hejce községben lévő egyházi objektumot jelöljük ki. Kilitása fontos állami érdek teszi szükségessé, melyet a Belügyminiszter 1/1957. /III. 19./ BM sz. rendeletének 1. paragrafusa a./ pontja szerint hajtunk végre. Badalik Bertalan tevékenységére vonatkozó bővebb adatokat egyéb operatív érdekek szempontjából nem közlünk.

Horváth Gyula
[endör] ezredes főosztályvezető

ÁBTL O-12547/5 sz. d. 226. (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára - Operatív dosszié - Badalik Bertalan operatív dossziéja)

Dobi István levelei és az Elnöki Tanács határozata Badalik Bertalan püspöki engedélyének megvonása tárgyában

A Népköztársaság Elnöki Tanácsához

Badalik Bertalan Veszprém-egyházmegyei róm[ai] kat[olikus] püspök püspöki hatáskörben való működési engedélyének megvonása tárgyában előterjesztés érkezett.

A határozat megjelenésének sürgősségére való tekintettel kérjük, hogy az elfogadott anyagot aláírással ellátva visszajuttatni szíveskedjék.

Budapest, 1957. augusztus hó 15-én.

[Dobi István]
A Népköztársaság Elnöki
Tanácsának Elnöke.

***

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ELNÖKI TANÁCSÁNAK
92/1957. számú határozata.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1951. évi 20. sz. törvényerejű rendelet 1.§./1/ bekezdése alapján Badalik Bertalan veszprémi róm[ai] kat[olikus] püspöknek püspöki jogköre gyakorlásához adott hozzájárulást az 1957. évi 22. számú tvr.1.§./2/ bekezdése alapján visszavonja.

Budapest, 1957. augusztus hó 15-én.

[Dobi István]
A Népköztársaság Elnöki

[Kristóf István]
A Népköztársaság Elnöki
Tanácsának Elnöke,
Tanácsának Titkára.

***

Horváth János elvtársnak,
Az Állami Egyházügyi Hivatal Elnökének,
Budapest

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 92/1957 számú határozatát Badalik Bertalan veszprémi püspökre vonatkozóan csatoltan megküldöm, és egyben megbízom az Állami Egyházügyi Hivatal Elnökét, hogy a határozatot Grósz József kalocsai érsekkel és Badalik Bertalan püspökkel közölje.

Budapest, 1957. augusztus hó 15-én.

A Népköztársaság Elnöki
Tanácsának Elnöke.
[D]

MOL XVIII-2-a-92/1957. (77. d.) (Magyar Országos Levéltár - Népköztársaság Elnöki Tanácsa - Általános Iratok)
MOL XIX-A-21-d-0039/957 (1. d.) (Magyar Országos Levéltár - Állami Egyházügyi Hivatal - Titkosan Ügykezelt Iratok)

Badalik Bertalan leváltása és Klempa Sándor helynöki kinevezése

1957. augusztus 15.

Badalik Bertalan
püspök úrnak
Veszprém

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 92/1957. számú határozata a következőképpen intézkedik:

„A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1951. évi 20. sz. tv. 1.§. /1/ bekezdése alapján Badalik Bertalan veszprémi róm[ai] kat[olikus] püspöknek püspöki jogköre gyakorlásához adott hozzájárulást a Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1957. évi 22. sz. tv. 1.§. /2/ bekezdése alapján visszavonja.”

Kérem ennek tudomásulvételét.

Budapest, 1957. augusztus 15.

/Horváth János/
Művelődésügyi Minisztérium
Egyházügyi Hivatalának
elnöke

***

Főtisztelendő Kancellár Úr!
Ezennel kinevezem általános helynökömmek.
Munkájára Isten áldását kívánva vagyok

Veszprém, 1957. augusztus 15.

[Badalik Bertalan püspöki pecsétje]

Krisztusban atyja:
Badalik Bertalan
Veszprémi püspök

Főtisztelendő
Dr. Klempa Sándor
kancellár úrnak
Veszprém

MOL XIX-A-21-a-V-277/1957/Eln. (10. d.) (Magyar Országos Levéltár - Állami Egyházügyi Hivatal - Elnöki Iratok)

Jelentés Badalik Bertalan veszprémi püspök Hejcére szállításáról

Budapest, 1957. augusztus 17.

II/5-c alosztály

Szigorúan titkos!

Tárgy: Badalik Bertalan veszprémi püspök Hejcére való szállításáról.

Jelentés
Budapest, 1957. augusztus 17.

„Jelentem, hogy 1957. augusztus 15-én Veszprémbe utaztunk Badalik Bertalan veszprémi püspök kényszertartózkodási helyre való szállítás céljából, valamint lakásán és irodahelyiségében házkutatást tartani. A nevezett intézkedéseket az előzetesen engedélyezett határozatok alapján hajtottuk végre.

1957. augusztus 15-én 11 órakor gépkocsival utaztunk Veszprémbe Telepő Sándor ÁEH főelőadóval együtt. Megérkezésünk után megbeszélést folytattunk az akció végrehajtásával kapcsolatban a veszprémmegyei főosztály V. osztály vezetőjével.

Ugyanaznap délután 15.30 h-kor találkozót tartottam a veszprémi püspökségen lévő „Boros” fedőnevű ügynökünkkel abból a célból, hogy megtudjam milyen hatást fog kiváltani a püspök eltávolítása. „Boros” fedőnevű ügynökünkkel konkrétan nem közöltem a püspök eltávolítását, mivel még megbízhatósága nincs leellenőrizve, csupán érzékeltettem vele, hogy a püspök személyével kapcsolatban az ÁEH részéről hathatos intézkedéseket fogantatosítunk. Megmagyaráztam neki, hogy a püspök az állammal szemben olyan magatartást tanúsított, ami káros az egyháznak és az államnak is. Felvetésemet „Boros” fedőnevű ügynök megértette és kijelentette, amennyiben az egyház és állam közötti viszony javulása megkívánja az egyes intézkedéseket és abból az egyháznak nincs hátránya, úgy azt az egész papság jószíjjal veszi tudomásul.

„László” fedőnevű ügynökkel tartott találkozón konkrétan közöltem, hogy a püspököt kényszer tartózkodási helyére, Hejce községbe fogjuk szállítani és ugyanakkor lakásán, valamint hivatali helyiségében házkutatást fogunk tartani. Megmagyaráztam neki az intézkedés szükségességét, amit megértett, minden meglepetés nélkül fogadott és kijelentette: „gondoltam, hogy az Atya nem valami jó az állam felé, de hogy olyan dolgok is vannak a füle mögött, ami ezt az intézkedést vontta maga után, arra nem gondolt.” Röviden vázoltam neki, hogy Badalik püspök hosszabb idő óta gátolja az állam és egyház közötti jóviszony kialakulását, ami nagyban gátolja az 1950-ben megkötött egyezmény végrehajtását. Semmiféle lojalitást nem mutat az állam felé, sőt egyes kormányintézkedéseket visszautasít, azokat nem teszi magáévá és ezt igyekszik végrehajtani az egyházmegye többi papjaival is.

Az ügynök megértette az intézkedés szükségességét és felvetette: nem nagyon fogják megérezni a püspök távollétét, mivel az utóbbi időben úgyis ő végzett el már mindent. Kérdezte, ki lesz az a személy, aki a püspök távollétében a vikáriusi teendőket ellátja. Közöltem vele, hogy a BM vezetősége véleménye szerint szeretném, ha elvállalná ezen teendők ideiglenes elvégzését. Ennél a közléseknél kissé felélénkült és látszott rajta, hogy számított a beszélgetés alapján ezen közlésemre. Felvetette ugyan gyenge egészségi állapotát, ami azonban véleményem szerint csak örömeinek palástolására szolgált, majd kijelentette, elvállalja a vikáriusi teendőt, azonban úgy intézzük kinevezését, hogy erre a püspök a felhatalmazást írásban adja meg, mivel ez a kánonjog szerint szükséges.

A továbbiakban megbeszéltem vele az akció végrehajtás során tanúsítandó magatartását, majd ekkor kijelentette, hogy püspöke előtt a feltűnés elkerülése végett látszólagosan enyhe kifogásokat fog keresni, amikor az a vikáriusi teendők elvégzésére felhatalmazza.

A két ügynökkel folytatott találkozás után megállapítottam, hogy a püspök kényszer tartózkodási helyre való szállítása nem okozott meglepetést és a széles papság körében nem fog meglepetést okozni, mivel ismerjük Badalik Bertalan fanatikus beállítást és az állammal szemben folytatott politikáját. Ez igazolja előzőleg szerzett értesüléseinket, hogy Badalik püspök személye iránt az egyházmegye papjai - annak ellenére, hogy mint püspököt tisztelni kell, nem viselkednek túlzott rokonszenvvel.

A találkozók lefolytatása után Moravec ÁEH megbízott gépkocsival kiutazott Felsőörsre, a püspök nyaralójába, - mivel az ott tartózkodott - azzal az indokkal, hogy Budapestről az ÁEH-ból Telepő főelőadó akar vele sürgősen beszélni, azonban elfoglaltsága nem engedi meg, hogy nyaralójában keresse fel, így kéri, hogy az aulába jöjjön be. A püspök Moravec elvtárs kíséretében 19.15 h-ra megérkezett a püspöki aulába, ahova már előzőleg 18 órakor Hegedűs Mihály r[endőr]ny[omozó] f[ő]h[aj]d[na]gy, Telepő Sándor ÁEH főelőadó és a veszprémmegyei főosztály 2 beosztottja várta.

Badalik Bertalan hivatalába való megérkezése után az elvtársak ottlétét kedvesen fogadta, mivel ekkor még nem sejtette, hogy milyen ügyben várják. Rövid beszélgetés után Telepő ÁEH megbízott közölte a püspökkel a Minisztertanács határozatát, mely szerint személyével kapcsolatban a bizalmat megvonja. Badalik a határozatot tudomásul vette, melyre csupán annyit válaszolt, hogy „mit lehet tenni?” Telepő elvtárs kérte Badalikot, hogy nevezze ki utódját, illetve azt a személyt, aki az egyházmegye kormányzását fogja végezni. A püspök Sárközy kanonokot jelölte meg, azonban Telepő elvtárs ezt visszautasította hivatkozással arra, hogy már korábban töltött be hasonló funkciót. A következő személy, akit Badalik megjelölt Urbán kanonok, akit ugyancsak nem fogadott el rövid latolgatás után az ÁEH megbízottja, hivatkozással arra, hogy olyan személyt kell vikáriusnak kinevezni, aki az államnak is megfelel. Mivel Badalik több személyt nem nevezett meg, néhány perces hallgatás után Telepő elvtárs megkérdezte a püspököt, hogy mi a véleménye Klempa Sándor kancellárról, mivel az állam részéről alkalmasnak látszik. Badalik a kérdésre nem válaszolt, és ekkor Telepő elvtárs kérésére beleegyezett, hogy utódjául vikáriusnak Klempa Sándort nevezze ki. Felvetette még Telepő elvtárs, hogy apáti címet is adjon Klempa Sándornak, azonban ebbe a püspök nem egyezett bele.

Ezek után a püspök magához kérte Klempa Sándort, közölte vele a vikáriusi kinevezést, melyet később írásban adott. Klempa Sándor a vikáriusi kinevezése során hivatkozott egészségi állapotára, kissé szabadkozott, majd kijelentette, hogy betegsége ellenére vállalja a kinevezést, ha azzal szolgálatot tehet az egyháznak. Klempa Sándor magatartása mindvégig megfelelt az általunk megadott szempontoknak.

Miután Telepó elvtárs munkáját befejezte, Hegedüs Mihály [rendőr]ny[omozó] f[ő]h[a]d[na]gy közölte Badalik püspökkel a Belügyminisztérium határozatát, melynek értelmében kitiltják Veszprém, valamint az ország valamennyi helységéből, kivéve Hejce községet, melyet kényszer-tartózkodási helyül jelöltek ki részére. Badalik ezen közlést nagyon összetörve tudomásul vette, és aláírta a kitiltási határozatot. A kitiltási határozat közlése után Hegedüs elvtárs közölte, hogy utasítást kapott a házkutatás megtartására is, amelyet ugyancsak felmutatott. Badalik a határozatot ugyancsak tudomásul vette, és aláírta. A házkutatást lakásában és hivatali hely[i]ségében 2 apáca jelenlétében folytatták le.

A házkutatás során lefoglaltunk 2 drb. Badalik által fogalmazott géppel írt „Pro memoria” c. feljegyzést, 2 drb. ugyancsak Badalik által megfogalmazott és géppel írott „Pro domo” c. feljegyzést, 1 drb. 1957. március 9-én kelt és 1 drb. 1957. március 10-én keltezett püspökkari konferencia jegyzőkönyvet, valamint 10 db. bel- és külföldi levelezést.

A házkutatás befejezése után Hegedüs elvtárs megkérte Badalik püspököt, hogy csomagoltassa össze holmijait, melynek befejezése után 22 óra 30 perckor a jelentésben nevezett elvtársak kíséretében Badalik Bertalan veszprémi püspök elhagyta a püspöki rezidenciát.

Badalik püspök ajánlatunkra saját gépkocsiját vette igénybe, és Budapestig Telepó Sándor ÁEH főelőadó és Kovács Ferenc [rendőr]ny[omozó] h[a]d[na]gy kíséretében tette meg az utat, majd Budapesten, mivel Badalik kocsija elromlott, átszállítottuk a BM kocsijába, ahonnan a továbbiakban Hegedüs Mihály [rendőr]ny[omozó] f[ő]h[a]d[na]gy és Kovács Ferenc [rendőr]ny[omozó] h[a]d[na]gy szállították Hejce községbe.

Hejcére 1957. augusztus 16-án 7 órakerkeztünk meg. Megérkezésünkkor a püspököt Szörényi Gábor volt jezsuita szerzetes, a Szeretetszolgálat vezetője fogadta. Szörényi, Badalik püspököt kíséretünkben bevezette szobájába, mely az épület földszintjén volt részére előkészítve.

Szörényi Gábor kérésünkre bejelentette az ugyancsak kényszerszolgálati helyén lévő Pétery József váci püspöknek, hogy a Belügyminisztérium részéről akarunk vele beszélni. Pétery püspök azonnal fogadott bennünket, ahol beszélgettünk vele, és érdeklődtünk az iránt, hogyan tölti idejét, milyen időközönként szokott kimenni az épületből, ezt kinek szokta bejelenteni, és kapott-e már ellenőrzést? Pétery elmondta, hogy 4 és fél éve tartózkodik Hejcen, azonban az épületet még csak 3 esetben hagyta el, amikor betegsége miatt orvoshoz volt kénytelen menni. A továbbiakban elmondta, hogy eddig ellenőrzés semmilyen szerv részéről nem volt, és ő igyekszik azon lenni, mint eddig, hogy ne adjon okot arra, hogy szükséges legyen az ő ellenőrzése. Kijelentette, hogy látogatókat nem fogad, és senkivel nem levelez.

A beszélgetés után felkértük Szörényi Gábort, küldje be Badalik püspököt Pétery szobájába, ahol az hamarosan meg is jelent és jelenlétünkben kölcsönösen üdvözölték egymást. Ezek után közöltük Badalik püspökkel magatartását a kényszerszolgálati helyen, és ugyanakkor Pétery oktatól fogadott Badalik felé, hogy ő az egyház érdekei miatt van büntetve, és ezt ő úgy is veszi, mint az egyházért való szenvedést. Elmondta továbbá, hogy ő azt tanácsolja Badaliknak, tegyen úgy, mint ő, sehova ne menjen, senkit ne fogadjon, senkivel ne levelezzen és így nem lesz semmi baja az állam részéről.

Ezek után Badalik azzal a kérdéssel fordult hozzánk, hogy a faluba kimehet-e, milyen mértékben érintkezhet az ottani lakókkal, elmehet-e a környező hegyekbe sétálni? Közöltük vele, hogy a határozat értelmében a kényszerszolgálati hely Hejce község területére szól, tehát annak területén mozoghat, azt azonban csak engedéllyel hagyhatja el. Azonban azt javasoljuk, hallgasson Pétery püspökre, és fogadja meg annak tanácsát a mozgásra vonatkozóan.

Ezek után távoztunk Pétery szobájából, azonban még távozásunk előtt Badalik püspök megköszönte udvariasságunkat és az egész utazás során nyújtott magatartásunk felett meg volt elégedve.

Hejcéről 1957. augusztus 16-án 8 órakerkeztünk vissza Budapestre.

Az egész akció során semmilyen rendellenesség nem mutatkozott, azt a megbeszélés alapján hajtottuk végre. Megállapítható, hogy Badalik Bertalan a vártnál komolyabban és meggondoltabban viselkedett, nem mutatott túlzott idegességet, és az egész magatartásából az a következtetés vonható le, hogy mártírnak tekinteti magát, belenyugodott azon intézkedésbe, amelyet az állam személye iránt foganatosított.

Az akció végrehajtásában a BM II/5 Osztálya részéről Hegedüs Mihály [rendőr]ny[omozó] f[ő]h[a]d[na]gy és Kovács Ferenc [rendőr]ny[omozó] h[a]d[na]gy, valamint a Veszprém Megyei Főosztály részéről 2 operatív munkás, az ÁEH részéről Telepó Sándor főelőadó és Moravec vezprémi ÁEH megbízott vett részt.

Kovács Ferenc
[rendőr]ny[omozó] h[a]d[na]gy,

Hegedüs Mihály
[rendőr]ny[omozó] f[ő]h[a]d[na]gy rny.

Készült: 2 pld. 5 lap
SzLné

ÁBTL O-12547/5 sz. d. 229-233 Jelentés, Budapest, 1957. augusztus 17. (Állambiztonsági Szolgálatok Történeli Levéltára - 3. szekció Hálózati, operatív és vizsgálati dossziék - 3.1. Központi operatív nyilvántartást végző szervezeti egységek által kezelt dossziék - 3.1.5. Operatív dossziék (O-dossziék))

A Veszprém Megyei Tanács Egyházügyi előadójának jelentése a Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatalának a veszprémi egyházak jelenlegi politikai és gazdasági helyzetéről 1957. október 10.

- részlet -

Badalik püspök joghatóságának visszavonása nagy meglepetésre talált az egész egyházmegye területén. A papságnak túlnyomó többsége úgy értékeli a püspök új helyzetét, hogy ez várható volt magatartása végett.
[...]

Badalik jelenlegi jogutódja dr. Klempa Sándor általános püspöki helynök. Klempa Sándort nagyon sok pap ismeri, mint volt tanárukat. A legtöbb pap úgy nyilatkozik, hogy mindig úgy ismerték, mint aki nem volt soha nagyravágyó.

Klempa Sándor püspöki helynök azt mondotta, hogy „elmúlt az a korszak, melyet Badalik akart vinni továbbra is, mint püspök.” Klempa nagy távlatokban nézi egyházuk sorsát.

Badalik és Klempa között olyan különbség van, mint ég és föld. Azonban az az új korszak, melyet Klempa az egyházmegye területén érvényre akar juttatni, úgy gondolom nem csak az egyháznak fog gondot okozni, hanem nekünk is a jövőben. Klempa a hitélet fenntartására és a tömegek befolyásának erősítése érdekében új korszakot akar bevezetni az egyházmegye területén.

Először is meg kell mondanom, hogy politikai szempontból jó volt a választás Klempa behozatalával kapcsolatban. A főkérdésekben egyetért velünk, mely nagyon fontos a részünkről, és ezt egyházi vonalon is támogatni akarja. Kijelentette, hogy „Magyarországon szocializmus országba épül és az a pap, aki ezt nem veszi tudomásul és nem segíti elő, annak nincs helye köztünk.” Ezt nem csak mondja, hanem gyakorlatban is próbálja érvényre juttatni. Tisztelgő látogatást tett a megyei és városi vezető elvtársaknál, hogy kapcsolatát mind jobban kiépíthesse.”

Veszprém, 1957. október 10.

Moravetz Lajos
egyh[ázügyi] főelőadó

MOL XIX-A-2-d 0018-26/1957 (1. d.) (Magyar Országos Levéltár - Állami Egyházügyi Hivatal - Titkosan Ügykezelt Iratok)

Címkék:

[Actio Catholica](#) ^[2]

[ÁVH](#) ^[3]

[Államvédelmi Hatóság](#) ^[4]

[ÁEH](#) ^[5]

Állami Egyházügyi Hivatal ^[6]

belügyminisztérium ^[7]

MSZMP ^[8]

Magyar Szocialista Munkáspárt ^[9]

Kiadás: 7. évfolyam (2007) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/badalik_bertalan_puspoki_jogkorenek_megvonasa_es_internalasa.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/badalik_bertalan_puspoki_jogkorenek_megvonasa_es_internalasa.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/actio-catholica>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/avh>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/allamvedelmi-hatosag>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/aei>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/allami-egyhazugyi-hivatal>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/belugyminiszterium>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mszmp>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-szocialista-munkaspart>